

Verslag bijeenkomst samenwerkende gemeenten

Aziatische duizendknoop

20 maart 2024 in Heerlen

Agenda

- 1) Project gebiedsgerichte samenwerking
- 2) Verslag van landelijke bijeenkomst CROW.
- 3) Wat is het beleid van de terreinbeheerders/-eigenaren?
Hoe kunnen we deze partijen benaderen en in beweging brengen?
- 4) Plan van aanpak.
- 5) Debat over ervaringen en kennis in het kader van inventarisatie, bestrijding, beheersing en beheer duizendknoop.

Toelichting presentatie

Jean-Pierre heet iedereen welkom en geeft uitleg over de soorten duizendknoop. Japanse duizendknoop is de meest voorkomende soort, echter staan in Nederland ook andere soorten Aziatische duizendknoop.

Twee soorten staan op de EU Unielijst invasieve exoten.

Duizendknoop kan zorgen voor schade aan infrastructuur, leidingen en het inheemse ecosysteem. Het is daarom wenselijk dat de invasieve exoot wordt bestreden.

Wet- en regelgeving:

Europa:

Niet op de EU Unielijst: Fallopiasoorten : Japanse dk, Sachalinse dk, Boheemse dk

Wel op de EU Unielijst : Persicariasoorten : Perzische dk, Stekelduizendknoop

Bron NVWA:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

Nederland:

- Verkoopverbod sinds 1 juli 2021.
- Handelsverbod Fallopia-soorten sinds 1 januari 2022.

NB: Het transporteren van grond waar zich duizendknoopresten in bevinden, valt ook onder het handelsverbod. Voor bestrijding zijn er vrijstellingen.

Bron Staatblad :

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-381.html>

Bron WUR:

<https://www.wur.nl/nl/nieuws/geldt-nieuw-handelsverbod-voor-japanse-duizendknoop-ook-voor-besmette-grond.htm>

1) Project gebiedsgerichte samenwerking

Provincie is verantwoordelijk voor natuur, waaronder invasieve exoten, en dienen de regie te voeren.

Provincie Limburg neemt een coördinerende rol op zich en hanteert onderstaande drie categorieën bij de aanpak van invasieve exoten in Limburg.

Deze informatie is te vinden in het plan van aanpak Invasieve exoten. Dit plan is bijgevoegd.

Derde categorie: niet-Unielijstsoorten die een bedreiging (kunnen) zijn voor de Limburgse biodiversiteit

➔ **Aziatische duizendknopen(Falopiasoorten) vallen onder deze categorie.**

Dit zijn invasieve exoten die niet op de Unielijst staan, maar een substantiële bedreiging (kunnen gaan) vormen voor de Limburgse biodiversiteit. Dit kunnen zowel invasieve soorten zijn die zich nieuw vestigen (doel: verwijderen) als soorten die al wijd verspreid zijn (doel: beheersen). Deze invasieve exoten worden aangepakt met als doel behoud, bescherming en ontwikkeling van Europees aangewezen beschermde habitattypen en (inter)nationaal beschermde soorten en soorten van de Rode Lijst. Deze categorie is niet-limitatief, enkele voorbeelden zijn: Aziatische duizendknopen, Watercrassula, Bamboesoorten, Amerikaanse vogelkers en Bruinkopdiksnavelmees.

Voor deze niet-Unielijstsoorten blijft de terreineigenaar of -beheerder verantwoordelijk voor de te nemen maatregelen. De Provincie ondersteunt de aanpak waar invasieve exoten uit deze categorie een bedreiging zijn voor aangewezen habitats of soorten in Natura 2000-gebieden of voor prioritaire soorten in het kader van actieve soortenbescherming. Eventuele financiering daarvan vindt in de regel plaats op grond van het Natura 2000-beheerplan of via het provinciale Programma actieve soortenbescherming 2020-2023, daar waar de bestrijding niet past bij het reguliere beheer van de eigenaar of beheerder. Daarnaast ondersteunt de Provincie door het beschikbaar maken of inzetten van instrumenten als een subsidie voor gebiedsgerichte samenwerking, kennis delen en voorlichting, protocol, opdrachten en ontheffingen faunabeheer en monitoring

Gebiedsgerichte samenwerking

Invasieve exoten verspreiden zich vaak over het grondgebied van verschillende eigenaren. Eén van de redenen dat de bestrijding niet altijd succesvol is, komt doordat het de verschillende eigenaren niet lukt om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Bijvoorbeeld een Japanse duizendknoop die vanuit een spoedijk zich op gemeentelijk grondgebied verder verspreidt.

De Provincie wil de benodigde samenwerking stimuleren met behulp van een nieuw op te stellen subsidieregeling voor gebiedsgerichte samenwerking voor invasieve exoten uit de tweede en derde categorie. Daarmee kan voor een afgebakend gebied een plan van aanpak worden opgesteld voor bestrijding of beheersing van één of meerdere invasieve exoten. Dat kan op het grondgebied van een of meerdere gemeenten en eventueel andere organisaties. Stimuleren van gebiedsgerichte samenwerking voor invasieve exoten uit de tweede en derde categorie. De regeling vergoedt voor het opstellen van een plan van aanpak tot 80% van de kosten tot een maximum van €10.000.

In een plan van aanpak voor gebiedsgerichte samenwerking wordt op basis van een risico-inschatting een prioritering vastgesteld, maar ook of ingrijpen al dan niet nodig is. Indien ingrijpen nodig is dan wordt bepaald hoe snel, hoe vaak en met welke middelen dat dient te gebeuren. Een aantal invasieve exoten zal nooit meer helemaal uitgeroeid kunnen worden, maar dat is ook niet altijd onmiddellijk en overal noodzakelijk. Voor enkele soorten helpt een beslisboom aan de hand van een aantal vragen of, en zo ja op welke wijze, de bestrijding kan plaatsvinden.

Presentatie diverse methodes met bevindingen resultaten

In 2022 hebben de gemeente Heerlen, de gemeente Sittard-Geleen en Waterschap Limburg pilots uitgevoerd in het kader van bestrijding van Aziatische duizendknoop. NB alle proeven zijn uitgevoerd op Japanse duizendknoop.

- Heerlen: Thermische bestrijding : Opwarming van de bodem waarin het wortelgestel zich bevindt.
- Sittard-Geleen : Bestrijding door toevoer van zuurstof te ontsluiten en met behulp van anaerobe bacteriën de aanwezige zuurstof rond wortels te onttrekken.
- Waterschap Limburg : Bestrijding door sanering(ontgraving). Gezien het dijken betreft, is gekozen om geen nieuwe grond in de ontgravingen te storten. De uitgegraven grond is meerdere malen gezeefd en ter plaatse in depot gelegd.

Alle pilots zijn model uitgevoerd. Het is te vroeg om conclusies te trekken, gezien het aankomende groeiseizoen wordt gemonitord op hergroei.

Factoren die in beeld worden gebracht: Effectiviteit, toepasbaarheid en kosten.

2) Verslag van landelijke bijeenkomst CROW

Jean-Pierre heeft de landelijke themabijeenkomst van CROW bijgewoond. Er wordt een verslag uitgebracht van de lezingen, debatten en nieuwe inzichten.

Gemeente Amsterdam

*De gemeente Amsterdam staat bekend als voorloper en is zeer actief bij het in kaart brengen, beheersen en saneren van duizendknoop. Na afloop heeft Jean-Pierre gesproken met Stephen Bos van de gemeente Amsterdam. Hij heeft aangeboden om informatie, kennis en ervaring te delen met ons. We zijn ook welkom in Amsterdam voor een kijkje in de keuken.

Bijgevoegd enkele informatiebladen van de gemeente Amsterdam. Indien gewenst kunnen de samenwerkende gemeenten soortgelijke informatiebladen uitgeven.

Algemene webpagina met informatie over duizendknoop :

<https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/japanse-duizendknoop/>

Kaart met locaties(3 verschillende statussen)

<https://maps.amsterdam.nl/duizendknoop/?LANG=nl>

E-learning

<https://amsterdam.nl/publish/pages/1010115/webpack/index.html>

CROW landelijk protocol naar RAW

Besteksbepalingen voor grondwerk en maaien

<https://bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/besteksposten/>

Infobladen

<https://bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/infobladen/>

Chris van Dijk (WUR)

Kennisnetwerk invasieve exoten

<https://www.invasieve-exoten.info/nl/invasieve-exoten.htm>

Onderzoeksmethode grond naar Aziatische duizendknopen

<https://groenkennisnet.nl/zoeken/resultaat/onderzoeksmethode-voor-aziatische-duizendknopen?id=1179897>. Ook als PDF toegevoegd

Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

<https://bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/>

3) Wat is het beleid van de terreinbeheerders/-eigenaren? Hoe kunnen we deze partijen benaderen en in beweging brengen?

Waterschap Limburg is aanwezig en laat weten dat waterschap bezig is met een beheerplan.

Inventarisatie van haarden duizendknoop op terrein van waterschap is te raadplegen via databank NDFF(Nationale Databank Flora en Fauna).

Alex van der Heiden van de Provincie Limburg brengt Jean-Pierre in contact met de ambtenaren die over beleid en beheer gaan.

4) Plan van aanpak

- In gesprek met waterschap en provincie over beleid, beheer en inventarisatie(delen van gegevens).
- Er wordt onderzocht op welke manieren we in contact kunnen komen met andere (semi-) overheden als ProRail, Gasunie, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de natuurorganisaties. Vanuit collectief verband wordt gevraagd naar beleid en het delen van groeilocaties voor inventarisatie.
- Het delen van ervaring en kennis helpt iedereen verder. Als er proeven worden m.b.t. beheersing of bestrijding worden opgezet, is het wenselijk om de ervaringen te delen(effectiviteit, toepasbaarheid en kosten).

5) Debat over ervaringen en kennis in het kader van inventarisatie, bestrijding, beheersing en beheer duizendknoop

Om een beeld te krijgen van de status en inzet van methoden is een overzicht gemaakt. Aanvullingen, aanpassingen zijn welkom!

Vragen, suggesties, opmerkingen zijn altijd welkom!

Dank voor de fijne samenwerking!

